

Terugblik herdenking 4 mei 2026 in Wormer en Neck

Gepubliceerd: 04-05-2026

In Wormer begon de herdenking met een kranslegging bij de gedenkplaat van Jan Kuijper naast het woonhuis Dorpsstraat 191. Aansluitend was er een stille tocht naar het monument op de hoek Zaandammerstraat/Dorpsstraat.

In Neck verzamelden belangstellenden in het Dorpshuis en liep de stoet naar het oorlogsmonument aan de Pieter Slootenweg.

Hieronder de toespraak van burgemeester Michel in Wormer

Toespraak 4 mei 2026 - Burgemeester Judith Michel, Wormer

Goedenavond,

Welkom bij de 4 mei herdenking in Wormer. Wat ontzettend fijn dat we vanavond weer samen kunnen zijn op dit belangrijke moment. Wij herdenken vandaag alle slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en alle slachtoffers van oorlogssituaties en vredesoperaties waarbij Nederland sindsdien betrokken was.

We herdenken de pijn en het verdriet die oorlog teweeg heeft gebracht en nog altijd brengt. En we staan stil bij de ongelooflijk wrede werkelijkheid: tijdens de Tweede Wereldoorlog werden miljoenen Joodse inwoners in Europa vermoord. Daarnaast werden onder meer Roma's, Sinties en mensen met een handicap vervolgd.

U bent hier vanavond gekomen, wellicht met uw gezin, uw partner, uw vriend of vriendin, of collega. En naast u staat iemand anders. Die ander kent u misschien. Maar misschien ook niet. Mijn vraag aan u is: die ander die naast u staat, hoe anders is deze persoon? Woont die ander misschien buiten Wormer? Kleedt die ander zich misschien anders dan u? Heeft die ander andere politieke opvattingen? Andere gewoonten, een ander geloof, wellicht een andere huidskleur? Hoe anders is deze persoon?

Tijdens de Tweede Wereldoorlog creëerden de nazi's een heel sterk 'wij zij'-denken. Er was de eigen groep en er waren de Joden. De Joden werden weggezet als minderwaardig, onzuiver en verantwoordelijk voor alle problemen. Het systematisch uitsluiten, isoleren en dehumaniseren van Joodse inwoners leidde ertoe dat uiteindelijk miljoenen van hen werden vermoord in concentratiekampen.

Ook in Wormer was het leven tijdens de Tweede Wereldoorlog zwaar als gevolg van de onderdrukking door de nazi's. Veel jonge mannen werden opgeroepen voor de Arbeitseinsatz om te worden tewerkgesteld in Duitsland. De LO, de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers, organiseerde onderduikadressen in Wormer. Een van die adressen was het huis van de familie Wilhelmus Binken.

Wilhelmus Binken was zelf ook lid van de LO. Hij werd geboren op 26 maart 1893 en werkte bij Van Gelder als papiermaker. Hij was een stille man. Een bescheiden man. Zijn vrouw had het hart op de tong. Iedereen was welkom in hun huis. Het stel had zeven kinderen, 2 opgevangen kinderen en daarnaast twee onderduikers in huis.

Het paar had een heel sterk rechtvaardigheidsgevoel en een groot sociaal hart. Helpen deed je gewoon. Of het nu familie was of onbekenden die hulp nodig hadden.

Het was een donkere tijd. Vrijuit spreken was er niet bij, voedsel was schaars, er was een continue dreiging en angst. Het leven stond onder een immense druk.

In mei 1944 was er een grote razzia in Wormer. Zoon Wim Binken werd gearresteerd en vastgehouden in het Moriaanshoofd, samen met veel andere mannen, en later overgebracht naar het politiebureau in Amsterdam. Hij kwam enkel vrij onder de aanname dat hij in Duitsland aan het werk zou gaan. Na zijn vrijlating dook hij meteen weer onder om aan dat lot te ontkomen.

Wilhelmus Binken werd verraden. Er meldde zich namelijk een derde onderduiker die werd doorverwezen naar de familie Binken. In werkelijkheid was deze man geen onderduiker, maar een verrader die voor de Duitsers werkte. Wilhelmus werd opgewacht bij zijn werk en gearresteerd. Vanuit Zaandam ging het naar Amsterdam, naar kamp Vught. Vanuit daar naar Oranienburg en naar het concentratiekamp Sachsenhausen. Uiteindelijk stierf Wilhelmus Binken in kamp Bergen Belsen, in maart 1945, vlak voordat dit kamp werd bevrijd.

De nazaten van Wilhelmus Binken reisden in 2009 met een grote groep af naar kamp Bergen Belsen. Wat zij daar met eigen ogen zagen was bijna niet te bevatten. De massagraven, het grote kwaad waar zovelen in mee zijn gegaan, de totale afwezigheid van menselijkheid... en tegelijkertijd de administratie die ordentelijk werd bijgehouden tot aan de dag van de bevrijding van het kamp. Wilhelmus Binken, geboren 26 maart 1893, overleden 9 maart 1945.

Enkele weken terug mocht ik in gesprek gaan met Wim Binken, kleinzoon van Wilhelmus Binken en in 2009 aanwezig bij het bezoek aan Bergen Belsen, waar zijn grootvader werd vermoord.

Hij verwoordde het als volgt:

Er is geen wij en de ander.

Er is geen wij en zij.

Er is enkel wij.

Ook als de ander anders lijkt, of anders wordt ervaren.

We zijn allemaal verschillend, maar we zijn allemaal mensen.

Laat dit niet nogmaals gebeuren.

Ik wil graag mijn dank uitspreken aan iedereen die vandaag een bijdrage heeft geleverd aan deze herdenking. In het bijzonder wil ik Wim Binken en zijn familie bedanken voor hun hulp bij de totstandkoming van deze toespraak.

Wilt nog meer te weten komen over de 5 oorlogsjaren in Wormer? Loop dan straks nog even langs de Beschuitstoren. Daar draaien vanavond verschillende documentaires over de oorlogsjaren in Wormer.

En voor nu: dank voor uw aanwezigheid vanavond. ik wens u alvast een mooie avond en voor zo meteen: wel thuis.